

Reactie naar aanleiding van het concept wetsvoorstel "Directe Financiering"

Je zou kunnen zeggen dat als deelnemer van 4 E-lab bijeenkomsten ik mij als "ervaringsdeskundige" mag kwalificeren. Toch voelt dat niet zo en is in de E-lab bijeenkomsten duidelijk naar voren gekomen dat uitgangspunten van de Directe Financiering onvoldoende vast liggen om een goede discussie over invoeringsvraagstukken te voeren. De gekozen aanvliegroute voor dit giga project is helaas te eenzijdig.

Het is maatschappelijk gewenst dat er een rechtvaardige, eenduidige, simpele en controleerbare vorm van bekostiging van kinderopvang is. Zonder de substantiële bijdrage van de overheid is er geen kinderopvangsector. De kosten van het financieringssysteem dragen we uiteindelijk ook met zijn allen. De sector is er erbij gebaat dat iedere euro die beschikbaar is ten goede komt aan kwalitatief goede kinderopvang en niet verdwijnt in administratieve kosten of onrechtmatig wordt gebruikt (fraude). Dit geldt niet alleen voor kosten die door de overheid gemaakt worden, maar ook voor de kosten die kinderopvangorganisaties zelf maken in het kader van contracten en debiteurenbeheer. Ook moeten ouders kunnen vertrouwen op hun eerder ontvangen bijdrage en hun financiële plannen goed kunnen maken.

De sector heeft zelf ook belang bij een beter en meer betrouwbaar systeem dan het huidige. Daarnaast ook dat voor ouders het eenduidig moet zijn wat de netto kosten zijn. Onduidelijkheid over hoogte toeslag, kans op navordering, misvattingen etc. zorgen dat de beleving dat kinderopvang duur is onnodig in stand wordt gehouden. Het voorstel van de directe financiering zorgt dat hierop winst wordt geboekt, immers de ouder zie telkens de "netto kosten". Dat biedt perspectief op een betere prijsbeleving van ouders van hun kosten voor opvang. Betere prijsbeleving zorgt voor meer vraag naar kinderopvang.

Het huidige voorstel schiet tekort en ontbeert een integrale en toekomstbestendige benadering. Het lost in de huidige vorm tegen hoge implementatiekosten en implementatierisico's alleen een stukje beheersing van de toekenning van toeslagen op. De voordelen die behaald kunnen worden voor ouders en kinderopvangorganisaties worden niet binnen gehaald. Ook worden de mogelijke voordelen die ontstaan op het gebied van informatieverzameling niet geadresseerd en niet benut.

Toch ben ik voorstander van directe financiering, echter in een gewijzigde vorm. Hiervoor doe ik de volgende aanbevelingen:

- leg het debiteuren beheer en risico volledig bij de uitvoeringsorganisatie, dit zorgt voor eenduidigheid richting ouders en daarnaast worden economies of scale maximaal benut.

Iedere andere verdeling zorgt voor extra kosten en onduidelijkheid. Als dit voor alle aanbieders van kinderopvang geldt, dan is dit een gelijk speelveld voor iedereen.

- zorg dat ook andere financieringsstromen onder gebracht kunnen worden in dit systeem, denk hierbij aan financiering van peuterwerk door gemeenten en hou rekening met andere ontwikkeling als harmonisatie, 16 uur “gratis” opvang voor alle peuters, integrale kindcentra etc.. wees herkenbaar in het standpunt dat ook deze vormen straks ondersteund moeten kunnen worden.
- zie de uitvoeringsorganisatie als een service organisatie richting ouders en richting kinderopvangaanbieders en versimpel hun proces en niet alleen je eigen. Lagere administratieve kosten in de gehele keten komen ook de overheid en daarmee de burger ten goede, omdat uiteindelijk kinderopvang een fors gesubsidieerd product is.
- zorg dat een ouder eerst een vaststelling krijgt op zijn recht op kinderopvangtoeslag, waarna deze ouder gaat kijken waar hij/zij opvang wil. De kinderopvangorganisatie kan direct digitaal aansluiten op de al vastgelegde gegevens van de “recht aanvraag” bij het maken van een contract. De kinderopvangorganisatie voegt dan alleen nog de hoeveelheid uren met bijbehorende prijs en locatie toe.
- heroverweeg het vangnet. De keuze voor een vangnet maakt het systeem ontzettend complex en daarmee ook weer foutgevoelig. Wanneer de opvang van een kind voor een ouder over een langere periode wordt gezien neemt de noodzaak van een vangnet af. Het klinkt loffelijk, maar maak daarbij eerst een goede kosten/baten afweging.
- versimpel de toeslagberekeningen verder door aantal treden/klassen terug te brengen. Iedere grenswaarde bij het toekennen van een percentage toeslag zorgt voor fouten bij vaststelling.
- denk meer vanuit mogelijkheden van dit financieringssysteem, het zou bijvoorbeeld ook ingezet kunnen worden voor de inning van ouderbijdragen van kinderen op school en zorgt daarmee daar voor een enorme lastenverlichting
- werk uit welke informatie mogelijkheden dit systeem heeft in combinatie met andere en kijk ook welke andere informatievragen vanuit het cbs bijvoorbeeld kunnen vervallen
- denk meer vanuit de ouder die meerdere kinderen heeft en die minder taalvaardig is en waarvan kinderen in verschillende gezinssamenstellingen voor komen
- sluit herkenbaar aan op visie overheid op digitale postbus etc en wees daar helder in
- zoek synergie voordelen met processen in gemeenten
- besteed uitermate veel zorg en aandacht aan risico's op liquiditeitsproblemen bij haperingen in het systeem die ondernemers mogelijk kunnen krijgen.

- Benoem de elementen in Service Level Agreements, wees ook helder dat dit inspanningen van beide partijen vraagt en er randvoorwaarden zijn. Kinderopvang is ondertussen een volwassen product. Over en weer mag een professionele houding verwacht worden.

In veel reacties op de concepten voor directe financiering wordt het effect op de liquiditeit genoemd. Dit is een terecht risico. Hiervoor moeten buffers ingebouwd worden, zodanig dat een hapering niet direct tot een probleem bij een ondernemer mag leiden. In de afgelopen jaren is veel weerstandsvermogen bij organisaties verloren gegaan door de politieke keuzes in hoogte van kinderopvangtoeslag. De ontstane vraaguitval heeft veel ondernemers kwetsbaar gemaakt. Dat moet structureel opgelost worden door een goede financiering van de kinderopvang, niet alleen als het gaat over de hoogte van maximale vergoeding (uurprijs), maar ook als het gaat over capaciteit in kindplaatsen (immers een slechte bezetting leidt tot een te hoge kostprijs) en ook als het gaat om een faire benadering van de uurprijs in relatie tot de gewenste kwaliteit. De liquiditeit van de sector is een daarmee een probleem van een andere orde. Als dit structureel op orde is, dan is ook de sector minder angstig voor liquiditeitsgevolgen door “directe financiering”.

Mijn conclusie is dat directe financiering veel voordelen kan bieden bij een betere integrale ketenbenadering, dat partijen meer bereid zijn mee te denken als ook voor ouders en kinderopvangorganisaties aantoonbare voordelen kunnen worden gerealiseerd. En dat er echt mogelijkheden liggen meer budget beschikbaar te krijgen voor opvang en stimulering van ontwikkeling van kinderen. Geld dat anders besteed wordt aan administratieve processen en kwijt raakt door onnodige fraude en foutgevoeligheid. Als het doel duidelijk is, dan is het ook eenvoudiger het vervoermiddel te kiezen en te ontwikkelen. Als het doel beter begrepen wordt en er voor iedereen voordelen behaald worden, dan is het ook makkelijker om over nadelen heen te stappen. Dit komt een gedragen invoeringsproces ten goede.

Robert Sanger, Stichting Kinderopvang Amersfoort